

Шевчук Жанна

канд. істор. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва
торгівлі та біржової діяльності
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець- Подільський, Україна

ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ефективна діяльність підприємств є джерелом економічного зростання, що забезпечує зайнятість в країні та безпосередньо впливає на підвищення рівня якості життя населення.

Ще у 2002 році Світовий банк почав укладати рейтинг DoingBusiness, намагаючись оцінити умови ведення бізнесу у різних країнах світу на основі однакових об'єктивних критеріїв. Рейтинг Світового банку "Doing Business" – це результат щорічного дослідження, що оцінює простоту ведення підприємницької діяльності за десятьма показниками у 190 країнах світу. Компоненти рейтингу оцінюють нормативні акти, що регулюють діяльність малих і середніх підприємств протягом усього життєвого циклу, та їх фактичне використання на практиці. Проект "DoingBusiness" спонукає країни до більш ефективного регулювання, забезпечує вимірні орієнтири для проведення реформ, вказує на ті проблеми, які заважають розвитку підприємництва, допомагає визначити їхню причину та надає рекомендації відносно проведення необхідних реформ.

У рейтингу DoingBusiness 2018, який укладає Світовий банк, Україна посіла 71 місце серед 190 країн. Це на п'ять позицій вище, ніж минулого року. Так, Україна на кілька пунктів випередила такі країни, як Греція (72 місце), Індонезія (73) і Монголія (74). Трохи вище в рейтингу опинилися Киргизстан (70 місце), В'єтнам (69) і Перу (68). Правда, не змогла випередити найближчих сусідів – Росія і Білорусь випередили Україну майже вдвічі і посіли 31 і 37 місця відповідно, Молдова посіла 44 сходинку, Польща – на 27 місці, Угорщина – на 48-му, Словаччина – на 39-му [1].

Оприлюднений рейтинг DoingBusiness вже прокоментував Петро Порошенко. Під час виступу в рамках зустрічі з представниками бізнесу він заявив, що за п'ять останніх років Україна просунулася на 41 позицію в рейтингу, проте ані його як президента, ані коаліцію чи уряд таке місце не задовольняє. Україна, каже він, і надалі прагнучиме увійти до топ-50 країн світу, де найпростіше вести бізнес [1].

Нинішню ж позицію України президент назвав «приводом для обережного оптимізму».

«Найбільшого прогресу ми досягли в категоріях «оподаткування» з плюсом в 110 пунктів, «міжнародна торгівля» – плюс 70 сходинок, а в «захисті інвесторів» додали 56 пунктів. В легкості «отримання дозволів на будівництво» сьогодні Україна посідає 30 місце в світі. Звичайно, ми на цьому не зупинимося. Знаю, ми заслуговуємо кращого і вміємо краще», – написав Порошенко на своїй сторінці в Facebook [1].

Дійсно, при підвищенні загального рейтингу на 5 позицій, Україна продемонструвала зростання за шістьма індикаторами, найбільше за компонентом «міжнародна торгівля» + 41 позиція (зі 119 на 78) та «забезпечення виконання контрактів» + 25 (з 82 на 57). Також відбулося зростання на 9 позицій за напрямком «захист інвесторів», на 5 – «отримання дозволів на будівництво» [2].

Незначні покращення також помітні за такими показниками, як реєстрація власності, бізнесу і відновлення платоспроможності: на 4 – «врегулювання питання щодо неплатоспроможності», на 1 – «реєстрація власності».

Не відбулося покращення позицій України за критеріями «оподаткування»– 11, «підключення до електромереж»– 7, «реєстрація підприємств»– 4, «кредитування»–3 [2].

В Україні також спростили процедуру вирішення спорів щодо виконання контрактів – за цими показником Україна піднялася на 57 позицію. Минулого року вона займала 82 місце [2].

Погіршення Світовий Банк зафіксував лише за двома критеріями: отримання будівельних дозволів і сплата податків. Так, за оцінками авторів рейтингу, аби пройти повну процедуру сплати податків в Україні, бізнесові доведеться витратити 327,5 годин на рік, тоді як середній показник по східній Європі – 214,8 годин, серед розвинених країн – 154,9 годин [2].

За останній рік Україна суттєво покращила бізнес-клімат, але на її загальну позицію в Рейтингу вплинули й істотні позитивні зміни у інших країнах, адже багато з них у своїй внутрішній діяльності орієнтуються на рейтинг DoingBusiness. Так за статистикою Світового банку за 16 років існування цього рейтингу було впроваджено 3500 реформ, з 02.06.2017 по 01.05.2018 128 країн впровадили рекордні 314 реформ, що покращують регулювання у всіх сферах, які вимірюють для рейтингу DoingBusiness [2].

Підвищення позиції України у рейтингу Світового банку DoingBusiness є одним з ключових стратегічних індикаторів реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України.

Заходи щодо підвищення позицій України у рейтингу Doing Business здійснюються в рамках виконання плану дій щодо імплементації кращих практик якісного та ефективного регулювання, відображених Групою Світового банку у методології рейтингу «Ведення бізнесу» (далі – План дій), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1406 (в редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 № 926) [3].

Планом дій встановлено 46 завдань за 10 напрямками. Станом на 15.11.2018: виконано 23 пункти (1, 3, 6, 11, 12, 17, 18, 19, 20, 23, 25, 27, 28, 31, 33, 35, 36, 39, 40, 41, 42, 45, 46) або 50 %; на розгляді Парламенту знаходяться законопроекти, прийняття яких дозволить виконати ще 14 пунктів (2, 5, 9, 10, 14, 15, 21, 22, 24, 29, 30, 32, 37, 43), що складає 30 %; виключено – 2 пункти (4, 16) – 4 %; знято з розгляду або відправлено на доопрацювання – 3 пункти (7, 8, 34) – 7 %; завдання 4-х пунктів (13, 26, 38, 44) знаходяться на різних стадіях виконання – 9 % [3].

Від початку 2018 року: прийнято Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»; Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України»; прийнято Кодекс України з процедур банкрутства; прийнято у першому читанні проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері містобудування»; Верховною Радою зареєстровано розроблений Мінекономрозвитку законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні» та інші урядові постанови.

Пріоритетними напрямками для уряду країни мають стати стимулювання інноваційної активності підприємницького сектору, формування сприятливого нормативно-правового середовища та інноваційно - інвестиційного клімату, впровадження європейських підходів до розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. Втілення цієї політики має здійснюватися цілеспрямовано, системно та послідовно в комплексі національної інноваційної системи.

Список використаних джерел

1. Кого випередила Україна в рейтингу Doing Business-2019. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-46049526> (дата звернення : 14.01.2019).
2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=232ba380-67ec-4689-a90e-f67da7840f9e&title=DoingBusiness> (дата звернення : 14.01.2019).
3. Про затвердження плану дій щодо імплементації кращих практик якісного та ефективного регулювання, відображених Групою Світового банку у методології рейтингу «Ведення бізнесу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1406-2015-p> (дата звернення : 14.01.2019).

Шеленко Діана

канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і аудиту
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника”
Івано-Франківськ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Трансформаційні зрушення, які відбулися в економіці країни обумовлюють необхідність створення сприятливих умов для організаційного забезпечення соціального розвитку територіальних громад. Внаслідок складної ситуації, що склалася в Україні, у її областях за останні роки, завдано втрат у соціальному розвитку. Однією з таких втрат є звуження їх соціальної функції. Внаслідок економічного занепаду великої частки сільськогосподарських підприємств і не завжди вдалих аграрних реформувань на селі, збільшилося безробіття, низькою стала зарплата.

Однією з важливих характеристик і передумов соціального розвитку територіальних громад є їх організаційне забезпечення, яке стає першочерговим завданням, а тому виникає потреба в аналізі чинників впливу. До них можна віднести сприятливі та несприятливі.

До сприятливих можна віднести:

- соціальні: відділяють вплив соціальних наслідків розвитку територіальних громад від впливу багатьох інших чинників;
- гуманітарні: впливають на розвиток територіальних громад через ступінь освіченості населення, рівень знань і науки на даній території;
- інформаційні: визначають особливості розвитку територіальних громад на основі використання інформаційних ресурсів.

До несприятливих відносять:

- законодавчі: формування правової основи розвитку територіальних громад на основі системи законів та підзаконних актів;
- фінансово-економічні: визначають посилення фінансової основи бюджетів місцевого самоврядування шляхом об'єднання територіальних громад з метою створення повноцінно функціонуючих об'єднань громад із закріпленням за ними достатнього